

Ti, po gobe, dajmo, dajmo!

Recenzija Jerneje Jezernik

Poskus o norem gobarju avstrijskega pisatelja in dramatika Petra Handkeja, pripovedovan v tempu »počasnega mlekarkega vlaka v blaženem ranem jutru«, kot se je izrazil eden od kritikov, ni zgolj zgodba o neobvladljivi, »nori« strasti do nabiranja gob, temveč predvsem (literarna) pustolovščina sama po sebi. Knjiga je v slovenskem prevodu Amalije Maček izšla v zbirki Austriaca pri Celovški Mohorjevi založbi.

Zgodba o »norem gobarju« je zadnja v nizu Poskusov, ki jih je Peter Handke v zadnjih letih izdal pri nemški založbi Suhrkamp. V njej je bralec postavljen pred zahtevno bralsko (pre)izkušnjo, saj prozno besedilo, mešanica kratke proze, eseja in dnevniških refleksij, na prvi pogled ni niti všečno niti lahko branje.

Handke v njej v strukturi »magičnih krogov, spiral in elips« pripoveduje o svojem mladostnem prijatelju, norem gobarju ter v dialogu z njim preigrava lastno biografijo: razkriva jo in se hkrati v njej tudi zastira, v liku gobarja se avtobiografsko zrcali, hkrati pa samega sebe, pogosto samoironično, tudi drži na distanci. V neobičajnem »izmenjavanju popolne prisebnosti in nenadne odsotnosti, popolne prisepnosti«, sta oba hkrati »izvoljena izbranca« in »vsakdanja človeka, sočloveka«, ki najraje – ko norost še lahko krotita – živita v t. i. vmesnih prostorih, ki ščitijo njuno individualnost in jo hkrati vsaj minimalno povezujejo s svetom.

Poskus o norem gobarju je gotovo neke vrste literatura odpora, ki ji je av-

tor – tudi zaradi tragične usode koroških Slovencev v času druge svetovne vojne – trajno zavezan. Le da tokrat njegov protest ni usmerjen proti zločinskosti nacionalsocializma, temveč se upira sodobnemu človekovemu »voljnemu podložništvu«, nesvobodni resničnosti, njeni potuhnjeni navideznosti in povprečnosti, ki individualno suženjsko podreja kolektivnemu. »... in dokler se te divje rastline upirajo gojenju, toliko časa bo moje in naše gobarjenje del tega upora in pustolovščina upora«!

Niti ne tragična zgodba Handkejevega norega gobarja se konča milo, blago, kot da bi v avtorja »priprhotal drobec vedrine«. Nekega decembrskega dne, prav lahko bi bil 6. december, Handkejev rojstni dan, zdaj že sedemdeseti zapovrstjo, v francoski pokrajini blizu Pariza zapade prvi sneg. Pripovedovalec in njegov stari prijatelj, nori gobar se usedeta za mizo v gostišču Pri svetem gralu in razpravljata o tem, da divje gobe, znane kot senderuelas alias carterillas alias dišeče sehlice, tega meseca menda rastejo v obliki magičnih krogov. Človek bi jima nazadnje celo zlahka verjel, uporniškim, norima gobarjema z gozdnih obronkov Grebinja ...

Peter Handke: Poskus o norem gobarju
Celovška Mohorjeva založba, 2014
Prevod: Amalija Maček
ISBN: 978-3-7086-0800-6